

Het christelijk geloof draait niet om een idee, maar om een persoon:

Evangelie van Jezus Christus, Zoon van God (1:1)

Wie is Hij en wat is de betekenis van zijn boodschap:

*De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij:
kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws (1:15)*

Na het hoge tempo van gebeurtenissen en confrontaties in 1-3 ('terstond') is het 4^e hoofdstuk een oase van rust. Het gaat om uitvoerig onderwijs: 4:1-2.

Weinig toespraken en gelijkenissen, wel 40x 'gaf onderricht, onderwees, meester en rabbi'. 'En Hij sprak het woord (*logon*) tot hen' (2:2, 4:33), met gezag (1:22).

Onderwijs: 2:13, 4:1-2, 6:6b, 6:34.

Het gaat om drie zaadgelijkenissen (de zaaier, het zaad in de akker, het mosterdzaadje) en daar tussenin uitleg over de noodzaak van goed luisteren.

Gelijkenissen is een lange traditie in OT. *Parabolè* betekent letterlijk vergelijking en werpt in die vergelijking nieuw licht op de betekenis. De bekendste parabel uit OT is die van Nathan bij David (2 Sam. 12). Andere vb. zijn die van Jotham t.o. Abimelek in Rich. 9:7-20 en Ez. 17:1-10 over de arend en de wijnstok. Andere vormen zijn raadsels (Simson) en metaforen (bv. Israël als wijngaard). Doel: inzicht en wijsheid (Spr. 1:6).

Typierend voor een gelijkenis: begint in (herkenbare) alledaagse leven en heeft een 'twist' die verrast en zelfs shockeert en nieuw perspectief geeft.

Gelijkenis van de zaaier

Eerste bepalende gelijkenis (4:13). Het gaat om zaad en bodem. Zaad is het woord, zie ook 2:2 en 4:33 (*logon*). Het is in NT technische term voor verkondiging. Maar zie ook Deut. 8:3 en Jes. 55:10-11.

Echt horen betekent ge-hoor-zamen; vgl. Deut. 4:1-2; 6:4-5. Anders 'luister je niet': Ez. 12:2; Zach. 7:8-11. Zie ook Matt. 7:24vv: 'hoort én doet'!

Vier gradaties van luisteren:

1. Zo luisteren dat het gehoorde het ene oor in en het andere uit gaat (4:15)
2. Zo luisteren dat het gehoorde terstond wordt opgenomen met de wil om het ook ter harte te nemen zonder dat die wil bestand is tegen de druk van vervolgingen (4:16-17)
3. Zo luisteren dat het gehoorde werkelijk ter harte wordt genomen, maar op den duur niet stand houdt wanneer zich andere meer aantrekkelijke mogelijkheden aandienen (4:18-20)
4. Zo luisteren dat het gehoorde voorgoed invloed heeft op iemands gedrag en meervoudig vrucht draagt (4:20)

Ongeloof
Oppervlakkig geloof
Overwoekerd geloof
Vruchtbaar geloof

Wat voor grond zijn wij?

Gelijkenis van het uitgestrooide zaad

De twee andere gelijkenissen hebben betrekking op het KvG: in beide begint het klein en bescheiden, maar wordt het veel en groot. Deze gelijkenis maakt duidelijk dat er dingen zijn die wij wel en dingen die wij niet kunnen doen. Inspanning én ontspanning! Wij mogen slapen! Bezorgdheid onteert God. Jak. 5:7; Ps. 127:1-2; Mc. 3:14.

Gelijkenis van het mosterdzaadje

Vgl. Gen. 12:3; Ruth; wolkje Elia; Jes. 11:1; Rom. 11:5; Matt. 1:1-17.

32: vogels zijn beeld van volkeren, Ez. 17:22-23. NBG: **allerhande** vogels van **allerlei** gevederte. Vgl. Op. 5 en 7; Jes. 2:2; Mc. 13:10.

Luisteren en verstaan

11-12: God wil geheim onthullen aan hen die vragen, die binnen zijn (vgl. 3:31-35).

Buitenstaanders zijn degenen die zichzelf hebben buitengesloten, zoals Farizeeën en familieleden. Zie ook 12:1-12. (Let vooral op vs. 6, 10).

De context van Jes. 6:9-10 is Jes. 1-5 dat gaat over de ongerechtigheid van Juda en het oordeel dat komt als consequentie van zonde en verharding. Vgl. Ps. 115:4-8; Rom. 1:24-25. Ook lezen tegen achtergrond Mc. 3:6, 20-35. Zie ook 2 Kor. 3:14-16; Jes. 6:11-13; 7:14; 11:1.

21-25: God wil dat we verstaan (22, 11) en dus goed luisteren (23). De mate van het luisteren is bepalend voor de mate waarin men begrijpt wat er gezegd is. Le Peau: 'Those who ask for more shall be given it, those who resist God's Word dig themselves into a deeper hole of ignorance, further and further from God and his grace. They lose what ability they have left to hear.'

Ook in dit Evangelie zal wie Jezus is slechts gaandeweg duidelijk worden.

Het Evangelie is geen gesloten systeem. Het is een persoon. Christus, in wie al de schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn (Kol. 2:3), alleen samen (Ef. 3:18-19) en altijd onder eschatologisch voorbehoud: 1 Kor. 13:8-12.